

Humanismen och fanatismen

Förbundet Humanisterna har synts en hel del i media på senare tid, ofta i tämligen heta debatter som följt då vi kritiserat kyrkans och religionens ställning i samhället. Vår energiske ordförande Christer Sturmarks flitiga förekomst i TV och tidningar har bidragit kraftigt till att medlemstalet inom loppet av bara ett par år har tredubblats, men också till att reta upp en och annan meningsmotståndare.

Hos våra kritiker och belackare återkommer emellertid ständigt ett antal missförstånd och mytbildningar kring vad Humanisterna egentligen står för. Kritiker som Göran Skytte, Anders Björnsson och en lång rad ledarskribenter på olika tidningar anklagar oss för fanatism och intolerans. Inget kunde vara mer missvisande.

Björnsson jämför oss rentav med den katolska inkquisitionen. Men liknelsen haltar: vi tillgriper inte tortyr, och bränner ingen på bål. Det är sekularister som Salman Rushdie och Ayan Hirshi Ali som hotats till livet av religiösa fanatiker och tvingats till omfattande livvaktsskydd – inte tvärtom. I själva verket är vi varma anhängare av religions- och annan åsiktsfrihet, och av våra meningsmotståndares rätt att hävda sina uppfattningar. Detta framgår tydligt (för den som tar sig tid att lyssna) av såväl vårt idé- och handlingsprogram som den debatt vi för i media, och är knappast tecken på vår ”intolerans” eller vår ”fanatism”.

När vi nyligen (i Expressen den 17 maj) diskuterade religionsfrihet, vantolkades detta som att vi var emot religionsfrihet – tvärtemot vad vi explicit framhöll i artikeln. Vad vi angrep var *lagen om* religionsfrihet, och vi framhöll att det rimliga skydd denna ger redan finns inom lagstadgad tanke-, mötes- och föreningsfrihet. Att personer som tror på övernaturliga ting härutöver skall ges en särställning i lagen finner vi stötande, liksom för den delen idén att man som Åke Green skall kunna legitimera hets mot folkgrupp med att man citerar ur en bok som vissa grupper valt att kalla helig.

En annan aktuell diskussion rör biblar på hotellrum. Många upprörda röster har höjts mot Humanisternas ”kampanj” mot hotellkedjan Scandic, som resulterade i att hotellen avlägsnade sina biblar från rummen. Problemet är bara att denna kampanj är en myt: allt som skedde var att en av våra medlemmar efter att ha övernattat på ett Scandic-hotell skrev till ledningen och frågade om saken. Det enda som kan betecknas som en kampanj i sammanhanget är Svenska kyrkans agerande. Flera biskopar hotade (med benäget bistånd från Göran Skytte) med en bojkott som skulle bli så ekonomiskt kännbar för Scandic att de valde att falla till föga och återinföra hotellrumsbiblarna. Därmed demonstrerade Svenska kyrkan självgott och maktfullkomligt sitt tolkningsföreträde rörande vilken livsåskådning som skall gälla som norm i vårt samhälle.

Ändå är detta givetvis en storm i ett vattenglas, om man jämför med vad som sker i religionens namn på andra håll i världen. George W. Bush påstår sig ha stöd av Gud när han startar krig. Muslimska terrorister anser sig också ha stöd av Gud. Och påven Benedictus hävdar samma sak då han håller fast vid den katolska kyrkans avvisande syn på preventivmedel och därmed bidrar till att miljoner människor smittas med HIV. Skall den som påpekar dessa saker och problematiserar religionens roll i samhällslivet behöva finna sig i att stämplas som fanatiker?

Förbundet Humanisterna står för en sekulär livssyn byggd på förnuft, medmänsklighet, tolerans och ansvar. Det känns absurt att vi, när vi talar för dessa värden, anklagas för intolerans.

Olle Häggström

professor i matematisk statistik och styrelseledamot i Humanisterna